

واکاوی مؤلفه های مؤثر بر اجتماع پذیری معلولین در فضاهای جمعی

صامیه مرادی^{1*}، لیلا زارع²، محمدهادی کابلی³

1- دانشجوی کارشناسی ارشد، مهندسی معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران غرب، ایران.

Email: Samiyehmoradi@gmail.com

2- دکتری معماری، استادیار و عضو هیئت علمی گروه هنر و معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران غرب، ایران.

3- دکتری معماری، استادیار و عضو هیئت علمی گروه هنر و معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

چکیده

فضای جمعی، گستره مهمی از شهر است که طی ساعات شبانه روز در اختیار شهروندانی از اقشار متنوع بوده و از تنوع فعالیت‌های برخوردار و جایی است که تعاملات و روابط اجتماعی در آن امکان وقوع می‌یابند و زمینه دیدارهای چهره به چهره شهروندان و گفتگو را فراهم می‌آورد. جامعه ما نسبت به معلولان شناخت زیادی ندارند و گاهی ناخواسته در زندگی آنها تأثیر منفی می‌گذارند و باعث گوشه‌گیری و انزوای فرد معلول می‌شوند. یکی از فضاهایی که نقش مهمی برای معلولین می‌تواند ایفا کند؛ فضاهای جمعی است؛ که معلولین به علت نیازهایشان جهت رفع اوقات فراغت و انجام تعاملات اجتماعی ناگزیر از مراجعه به آن هستند. یکی از موضوعات مورد توجه و نگران کننده در این فضاها عدم توجه به حضور و در نهایت اجتماع پذیری معلولین است که این مسئله، بستری لازم را برای نگارش پژوهش حاضر فراهم کرده است. لذا این پژوهش سعی دارد تا با استفاده به بازشناسی اصول مفهومی اجتماع پذیری در فضاهای جمعی معلولین بپردازد روش تحقیق پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و به لحاظ روش توصیفی-تحلیلی است که از ابزار جمع آوری اطلاعات مطالعات اسنادی (کتابخانه ای) در بستر بهره‌گیری از مطالعات میدانی بهره برده است. نتایج پژوهش، حاکی از آن است که توجه به این سه مؤلفه ی اجتماع پذیری در فضاهای جمعی باعث افزایش حضور معلولین در این فضاها و در نهایت افزایش اعتماد به نفس آنها برای حضور در جامعه می‌گردد و در نهایت جهت افزایش اجتماع پذیری معلولین در فضاهای جمعی مؤثر خواهد بود.

واژه‌های کلیدی: معلول، فضای جمعی، اجتماع پذیری، حیات جمعی، فضای اجتماعی.

مقدمه

انسان موجودی اجتماعی است که برای ادامه حیات و تأمین نیازهای اولیه خود نیازمند برقراری ارتباط متقابل با دیگران است. یکی از عوامل مؤثر در زندگی فردی و اجتماعی هر کس تأمین نیازهای اوست. انسان به جز نیازهای اولیه خود، نیازهای دیگری هم دارد که نقش مهمی در زندگی او ایفا می‌نماید (نیاز به محبت کردن، محبت دیدن، مصاحبت با دیگران و ...) بدیهی است تأمین این نیازها منجر به تأمین بهداشت روانی افراد خواهد شد. آمار و اطلاعات نشان می‌دهد که درصدی از افراد هر جامعه در اثر عوامل گوناگون ارثی یا محیطی به معلولیت و ناتوانی گرفتار می‌شوند. معلولین نیز به عنوان یکی از اعضای گروه های متعلق به جامعه از این قاعده مستثنی نبوده و علی‌رغم وجود مشکلات و معضلات اجتماعی از قبیل موانع فیزیکی و ... علاقه مند هستند تا با دیگران ارتباط منطقی و معقول داشته باشند [1]. یکی از مهم ترین نیازهای انسان، ارتباط با سایر